

Plan van aanpak: Robuustheid Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe

Versie 0.2

Inleiding

Naar aanleiding van het onderzoek naar de werking van het VTH-stelsel (Commissie van Aartsen) zijn bijna een jaar geleden alle betrokken partijen waaronder gemeenten, provincies, omgevingsdiensten, Unie van Waterschappen en diverse ministeries in het Bestuurlijk Programma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (IBP VTH) met elkaar aan de slag gegaan met de versterking van het VTH-stelsel. Dit heeft geleid tot een aantal adviezen die het Bestuurlijk Overleg IBP VTH (BO IBP VTH) op 22 juni 2023 heeft overgenomen. Een van de adviezen betreft de robuustheidscriteria omgevingsdiensten, waarin criteria zijn vastgesteld ten aanzien van effectiviteit, ontwikkelvermogen, wendbaarheid en efficiency. Deze criteria zijn uitgewerkt in zes genormeerde kritische prestatie-indicatoren (KPI's).

Dat betekent dat alle omgevingsdiensten moeten voldoen aan de 6 genormeerde kpi's en randvoorwaarden. Deze normen geven de ondergrens aan. Het staat partijen in het belang van de bescherming van de leefomgeving uiteraard vrij om daarbovenop extra te investeren. Alle criteria en kpi's voor robuustheid dienen in samenhang te worden toegepast. Een omgevingsdienst kan dan volledig robuust zijn, of op een of meer onderdelen versterking behoeven. Een inhoudelijk toetsingskader (ook in samenhang met de visitaties) biedt houvast voor de verdere doorontwikkeling van de omgevingsdiensten en daarmee versterking van het VTH-stelsel.

De uitkomsten van de toetsing dient te worden vastgelegd in een door het bestuur vastgesteld plan van aanpak c.q. verbeterplan. Deze manier van toetsen biedt ruimte om ook te kijken naar het stelsel van omgevingsdiensten in het geheel.

Wij hebben onze organisatie getoetst aan de 6 vastgestelde kpi's en randvoorwaarden. Het Dagelijks Bestuur heeft op 29 september de uitkomsten van de toetsing vastgesteld. Uit de toetsing blijkt dat de organisatie op een aantal onderdelen niet voldoet. Op 19 december 2023 heeft de staatssecretaris van I&W een brief gezonden met de beoordeling van de zelftoets. De hierin opgenomen aandachtspunten zijn verwerkt in dit plan van aanpak. Ook de verkorte weergave van de zelftoets is hierop aangepast.

De toetsing van de robuustheidscriteria en het daaropvolgend plan van aanpak is besproken met de deelnemers. Het plan van aanpak is besproken in vergadering van het algemeen bestuur van 12 februari en definitief vastgesteld in de vergadering van het dagelijks bestuur van 18 maart en de vergadering van het algemeen bestuur van 8 april.

Visie op een robuuste omgevingsdienst Drenthe

Visie van het AB op toekomst van de omgevingsdienst en governance rondom uitvoering van advisering, vergunningen, toezicht-en handhavingstaken van de bevoegde gezagen. Onderdeel is inzicht geven in hoe de omgevingsdienst en deelnemers gaan voldoen aan de producten en andere randvoorwaarden die in de overige pijlers van het IBP-VTH zijn ontwikkeld (relatie met strafrecht, informatiebeheer, kennisontwikkeling, regionale planning, mandaten en monitoring).

De visie wordt in de AB-vergadering van 8 april nader vormgegeven en nagezonden aan het ministerie.

We hebben ons in de afgelopen 10 jaar ontwikkelt naar een volwassen en volwaardige partner binnen het VTH-stelsel. De professionalisering is echter nog niet af, dit komt ook naar voren in het onderzoek van de Commissie van Aartsen. Het interbestuurlijk programma versterking VTH geeft hieraan een belangrijke impuls.

Hiervan vindt een integrale beschouwing / visie plaats over de toekomst en governance rondom uitvoering van advisering, vergunningen, toezicht- en handhavingstaken van de bevoegde gezagen.

.....

Daarmee blijft de omgevingsdienst Drenthe voor nu en in de toekomst een belangrijke partner in het realiseren van een schoon, veilig en duurzaam Drenthe.

Toetsing robuustheidscriteria

Hieronder is de verkorte toetsing van de randvoorwaarden en de zes criteria en opgenomen. De aanpak van de verbeterpunten is opgenomen in dit plan van aanpak.

Randvoorwaarden	Ja	Nee	Toelichting
Alle gemeenten en provincies nemen deel aan de omgevingsdienst en hebben alle basistaken volledig overgedragen.	X		De RUD Drenthe voert sinds het begin van haar bestaan de milieutaken uit, vastgelegd in de GR.
De governance is ingericht, er is sprake van goed opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap, onafhankelijkheid en gezag het accounthouderschap is ingevuld, de directeur heeft een stevige positie en mandaat (als aan 1 van deze onderdelen niet wordt voldaan dan nee invullen) (heeft samenhang met pijler 5).	X		Na de evaluatie GR RUD Drenthe in 2021 zijn verbeteringen doorgevoerd die bijdragen aan een robuuste organisatie (meer middelen, verbeterde governance). Hiermee is ook de positie, erkenning en waardering van de organisatie verbeterd. De vele wisselingen op de rol van accounthouder, de soms minimale tijdsbesteding bij de deelnemers maakt de governance kwetsbaar.
Voor de minimale omvang telt uitsluitend de omzet van de basis- en milieugerelateerde taken. Er is een duidelijk onderscheid tussen deze taken en de niet milieugerelateerde plustaken.	X		De RUD Drenthe voert alleen basis en milieugerelateerde taken uit.
Er wordt zelfstandig voldaan aan de minimale normen voor robuustheid.		X	Dit betreft de overkoepelende vraag of wordt voldaan aan de 6 kpi's. Dat is niet het geval. Er wordt een verbeterplan opgesteld om aan alle kpi's te voldoen. Op het vlak van innovatie, informatie- en datasturing en kennisontwikkeling zijn niet voldoende middelen opgenomen binnen de begroting.
Zijn er specifieke kennisgebieden of taken die door een andere dienst worden uitgevoerd? Zo ja, specificatie in pva met daarbij de gemaakte afspraken over o.a. verantwoording.	X		Wettelijk is de OD Groningen aangewezen als OD voor de Drentse Brzo/RIE-4 taken. Dit heeft geen invloed op de robuustheid van de RUD Drenthe. De samenwerking binnen Brzo-/RIE-4 (en de drempelgevallen) verloopt goed, hierover zijn ook samenwerkingsafspraken vastgelegd.
Bij de toetsing wordt rekening gehouden met de robuustheid in de toekomst (meerjarig perspectief, waarbij ook onderscheid wordt gemaakt tussen structurele en incidentele middelen).		X	De RUD Drenthe voert alle milieutaken uit. Er is nog geen sprake van een meerjarenprogramma of -perspectief. Wel worden (toekomstige) ontwikkelingen opgenomen in de kadernota/gespreknotitie. Er wordt gewerkt aan een strategische toekomstgerichte agenda. Belangrijk aandachtspunt is de norm voor innovatie- en opleidingsbudget. Om een robuuste (zelfstandige) omgevingsdienst te kunnen zijn is ruimte voor innovatie, ontwikkeling en opleiding noodzakelijk.

Robuustheidscriteria	Ja	Nee	Toelichting
De omvang van het regionaal werkprogramma gecombineerd met het percentage medewerkers in eigen dienst. Deze omvang is minimaal € 16,5 miljoen (inclusief overhead en prijspeil 2023) en 80% van de medewerkers in het primaire proces is in dienst van de organisatie.	X		<ul style="list-style-type: none"> De regulier deelnemersbijdrage bedraagt € 19 miljoen. Dit betreffen basistaken en (niet facultatieve) milieuplustaken In het primaire proces is 88,4% van de medewerkers in vaste dienst.
De dienst voldoet aan geldende kwaliteitscriteria VTH voor zowel de basistaken als de plustaken.		X	Voldoet nog niet aantoonbaar. Verbetertraject loopt. De uitkomsten hiervan worden vertaald in een pva (o.a. opleidingsplan). Resultaat hiervan wordt in Q1 van 2024 verwacht.
De dienst heeft voldoende aandacht, capaciteit en budget voor innovatie blijkend uit aanwezigheid van een (meerjarige) innovatieagenda en vrij besteedbaar budget voor innovatie.		X	Een meerjarige (innovatie)agenda, is nog niet aanwezig. Wel wordt jaarlijks de ontwikkelopgave bepaalt. Het innovatiebudget voldoet niet aan de 3% norm.
De dienst kan risico's en veranderingen in de omvang van het overgedragen takenpakket opvangen door het aanhouden van buffers (weerstandvermogen). Dit blijkt uit afdoende algemene reserve voor geïdentificeerde risico's en onverwachte operationele tegenvallers en expliciete afspraken over uitname.		X	Er wordt niet voldaan aan de vereiste weerstandratio van 0,8. De algemene reserve is niet voldoende voor geïdentificeerde risico's en onverwachte operationele tegenvallers.
De dienst kan relatie leggen tussen werk, mensen en geld. Er wordt informatiegestuurd gewerkt. Dat komt tot uitdrukking in het percentage van de uitvoeringsformatie VTH voor businessintelligence en opleidingsbudget van 3% van de loonsom.		X	<ul style="list-style-type: none"> Een meerjarig opleidings-programma wordt opgesteld; Het opleidingsbudget voldoet alleen incidenteel; Een BI-strategie wordt nog opgesteld; De formatie voor BI is op niveau.
De dienst past bij de identiteit van het werkgebied en er is sprake van samenhang (coherentie) in het takenpakket en logica in het geografisch werkgebied. De maatschappelijke opgave staat centraal.	X		<p>Ja, het werkgebied is congruent met het karakter van het werkgebied en de maatschappelijke opgave. Dit blijkt uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> Omvang van de dienst is gelijk aan de Provincie Drenthe; Omvang van de dienst is gelijk aan de omvang van de Veiligheidsregio; Het samenhangend gebied Drenthe wordt bedient door 1 dienst.

Verbeteracties

In dit plan van aanpak zijn de toetsingscriteria opgenomen waaraan de organisatie niet voldoet. Per criteria zijn een of meerdere verbeteracties opgenomen.

Innovatie

De omgevingsdienst moet in staat zijn tijdig en adequaat producten en diensten te ontwikkelen met het oog op toekomstige opgaven. Er dient daartoe voldoende aandacht, capaciteit en budget te zijn voor innovatie. Onder innovatie wordt verstaan: een sterk vernieuwd product (bv. wijze van monitoring), dienst (bv. digitaal inzien van vergunningen), proces (bv. vergunningverlening of digitaal opsporen) of manier van werken (bv. toezicht met behulp van drones). Innovatie mag niet ten laste komen van het primaire proces. Op enig moment worden de ontwikkelde innovaties onderdeel van het primair proces. Uit de (meerjarige) innovatiekalender moet blijken hoe innovatie binnen de organisatie is geïntegreerd en georganiseerd.

Innovatieagenda

Is er een (meerjarige) innovatieagenda?

Antwoord:

Nee. Hoewel jaarlijks naast het uitvoeringsprogramma ook de organisatorische ontwikkelingen in kaart worden gebracht en hiervoor (beperkt) capaciteit¹ beschikbaar is, is er geen sprake van een meerjarige (innovatie)agenda, zoals bedoeld in de criteria. Met deze beperkte ontwikkel/innovatiecapaciteit is de organisatie niet in staat om voldoende wendbaar en daarmee toekomstgericht (proactief) te werken.

¹ *In het jaarprogramma 2023 is €60.000,- beschikbaar en circa 8000 (40 uur per fte) uren voor organisatie-ontwikkeling/innovatie, echter mogen niet al deze uren en bedragen zonder meer worden toegerekend aan innovatie (definitie). [Feitelijk is dat ook niet het geval omdat naast innovatie ook de reguliere organisatie-ontwikkelingen tijd en aandacht vragen.] Wij voldoen daarmee niet aan het minimum van 1% norm. Het budget zou dan minimaal €215.000,- moeten zijn (norm 2023).*

Verbeteractie:

Komend jaar wordt een meerjarige innovatieagenda opgesteld en bestuurlijk vastgesteld. Het hoofddoel van de innovatieagenda is het versterken van de vernieuwingskracht om zo toegevoegde waarde te kunnen blijven bieden aan een schoon en veilig Drenthe.

De innovatieagenda beschrijft de geconcretiseerde doelen, rollen en verantwoordelijkheden van de RUDD en haar deelnemers op het gebied van innovatie. Er wordt beschreven welke thema's en opgaven de komende 5 jaar prioriteit hebben. Het is een gezamenlijke agenda, welke vormgeeft aan de gewenste toekomst en daarnaast een proces beschrijft om daar te komen, door gestructureerd om te gaan met innovatie, bemensing, budget en middelen.

Voor het opstellen van de innovatieagenda wordt onder meer gebruik gemaakt van en voortgebouwd op bestaand beleid, visies, ontwikkelingen en thema's die onderdeel maken van het huidige jaarlijks plan, uiteraard worden nieuwe ontwikkelingen hier ook bij betrokken. De uitwerking van de innovatie agenda wordt gedaan middels de volgende stappen:

- Inzicht en beschrijven van huidige situatie; waar geven we momenteel invulling aan (tijd en middelen) op het gebied van innovatie.
- Beschrijven van gewenste situatie; welke thema's zijn de komende 5 jaar van belang voor een schoon en veilig Drenthe.
- Beschrijven wat ervoor nodig is om hier vorm aan te geven; Welke benodigde kennis, opleidingen, samenwerkingen, tijd, middelen etc.

Planning: de innovatieagenda wordt opgesteld in Q2-Q4 2024 en beschrijft de thema's 2025-2030. Jaarlijks vindt er een update plaats.

Sturing

De dienst kan relatie leggen tussen werk, mensen en geld. Er wordt informatiegestuurd gewerkt. Dat komt tot uitdrukking in het percentage van de uitvoeringsformatie VTH voor businessintelligence en opleidingsbudget van 3% van de loonsom.

Opleidingsprogramma

De omgevingsdienst heeft een opleidingsprogramma met daarin opgenomen het reguliere onderhoud van kennis, kunde en vaardigheden én de benodigde investeringen in opleiding en training t.b.v. nieuwe kennis, kunde en vaardigheden.

Antwoord:

Nee, de RUD Drenthe voldoet niet aan deze norm.

Er is geen opleidingsprogramma. Daar waar nodig worden opleidingen en cursussen gevolgd, gericht op het bijhouden van kennis, kunde en vaardigheden. Dit is ad-hoc en niet geprogrammeerd.

Daarnaast wordt er fors geïnvesteerd in het traineeprogramma (het opleiden trainees), het opleiden van zij-instroom en opleidingen in het kader van de omgevingswet.

Op dit moment vindt toetsing aan de kwaliteitscriteria plaats, daar komt ook een opleidingsvraagstuk uit voort.

Verbeteractie:

De RUD Drenthe ontwikkelt opleidingsbeleid waarin in ieder geval de volgende twee pijlers zijn opgenomen:

- Pijler 1: Ontwikkeling medewerkers RUD Drenthe
- Pijler 2: Ontwikkelen nieuwe medewerkers (Young Professionals en zij-instromers) tot vakbekwame RUD Drenthe medewerkers.

Naar de intentie van de robuustheidscriteria betreft 3% norm pijler 1. Pijler 2 heeft betrekking op de personeelsvoorziening en valt daarmee buiten dit budget.

Pijler 1 kent 4 stromen:

- De eerste stroom betreft de wettelijk verplichte opleidingen en het oplossen van de opleidingslacune die voortvloeit uit de toepassing van de vigerende kwaliteitscriteria.
- De tweede stroom betreft de opleidingen en trainingen die als gewenst voortvloeien uit de ontwikkeling van het werkveld van de omgevingsdiensten en van de RUD Drenthe. Dat betreft onder meer technologische- en wetenschappelijke kennis alsook communicatieve vaardigheden.
- De derde stroom betreft de opleidingen die voortvloeien uit vakinhoudelijke-, wet- en regelgeving- en maatschappelijke ontwikkelingen, en die voortvarend opgepakt dienen te worden.

- De vierde stroom betreft de persoonlijke ontwikkeling van medewerkers voor zover dat een gezamenlijk belang betreft van de medewerker en de RUD Drenthe.

De inzet zal zijn om een meerjaren opleidingsprogramma te ontwikkelen zodat de kennis- en vaardigheidsontwikkeling programmatisch opgepakt kan worden.

Pijler 2 is het opleidingsprogramma dat wij hebben om nieuwe instroom op te leiden tot vakbekwame medewerkers van met name vergunningverlening en toezicht& handhaving. Er wordt jaarlijks een meerjarig opleidingsprogramma opgesteld waarin beide pijlers opgenomen zijn.

Opleidingsbudget

Het opleidingsbudget voor het onderhoud van kennis, kunde en vaardigheden is tenminste 3% van de loonsom. De begroting dekt de benodigde middelen voor de uitvoering van het opleidingsprogramma. (De gehanteerde definities voor de opleidingsuitgaven en het loonkostenbudget zijn conform het A&O fonds gemeenten).

Antwoord:

Nee, de RUD Drenthe voldoet niet aan deze norm.

Het huidige percentage is 1,5%. We hebben een budget beschikbaar van 250k voor opleidingen. Dit voldoet niet aan de 3%-eis van de loonsom. Het budget moet verdubbeld worden om aan de norm te voldoen.

Afhankelijk van de bepaling van de hoogte van de loonkosten (incl. of excl. inhuur, alleen vaste formatie of ook tijdelijke formatie etc.) moet het opleidingsbudget verhoogd worden tot een bedrag tussen de € 400.000,- en € 500.000,- Dit zal in de begroting zijn weerslag moeten krijgen.

Verbeteractie:

Een nadere analyse laat zien dat wij (tijdelijk) wel voldoen.

Volgens de definitie van het A&O fonds gemeenten vallen onder opleidingsuitgaven in beginsel alle kosten die voor rekening van de gemeente komen, dus inclusief die van studiemateriaal, examens en de salariskosten van ambtenaren die zich uit hoofde van hun functie met scholing bezighouden. Hieronder vallen niet de kosten van doorbetaling van salaris in geval van scholing tijdens het werk. Deze uren inzet was eerst niet meegenomen.

De RUD Drenthe kent een opleidingsbudget van € 250.000,-. Vanuit dit opleidingsbudget worden opleidingen, trainingen etc bekostigd. Daarbovenop houden binnen de RUD Drenthe meerdere medewerkers zich uit hoofde van hun functie bezig met de scholing-on-the-job van de young professionals en de zij-instromers. In 2023 werd daarmee voldaan aan de 3%-norm.

De exacte inzet en omvang wordt hier nog nader onderbouwd opgenomen.

Ook in 2024 en 2025 zal een dergelijke inzet nodig zijn.

Dit betreft echter geen structurele inzet en beschikbare middelen. Het benodigde opleidingsbudget komt voort uit het meerjaren opleidingsprogramma. Hieruit blijkt wat nodig is voor zowel het op peil houden van het kennisniveau, als ook de noodzakelijke basis- en specialistische opleidingen voor bijvoorbeeld zij-instromers. Indien het opleidingsbudget niet voldoende blijkt, dan wordt een voorstel gedaan om de begroting daarop te wijzigen.

Business-intelligence strategie

De omgevingsdienst beschikt over een business-intelligence (BI) strategie. Die beschrijft o.a. hoe de organisatie gegevens verzamelt, analyseert en benut om beslissingen te nemen en welke ambities men heeft met het beoogde resultaat en hoe dat te realiseren. Het advies is dat de omgevingsdienst drie fte in dienst heeft die werkzaam zijn op het gebied van BI.

Wordt er informatiegestuurd gewerkt en kan de dienst relatie leggen tussen werk, mensen en geld?

Antwoord:

We zetten in op het steeds meer informatie gestuurd werken en hebben ten minste 3fte in dienst die werkzaam zijn op het gebied van BI. We hebben geen BI-strategie.

Naast de jaarprogrammering waarbij ook informatie bij de partners wordt opgehaald, is er specifiek aandacht voor de wensen per deelnemer. Onze informatievoorziening is hierop ingericht om dit te monitoren (Dashboard uren en zaken). Er is data beschikbaar en de organisatie is bezig dit te analyseren. Bijvoorbeeld informatie over ondernemers (afvalstromen, Inspecties (inspectieview) en naleefgedrag). Met de beschikbare data kunnen we de relatie leggen tussen werk, mensen en geld echter zou dit proces nog verder geoptimaliseerd kunnen worden.

Rapportage vindt nu nog voornamelijk plaats op basis van output en voor een klein deel op outcome. Dat laatste moet nog verder uitgewerkt en ontwikkeld worden. Hiervoor dient ook de U&H strategie te worden vastgesteld (laatste fase), dit gaat een behoorlijke inzet vragen op het verder informatiegestuurd werken.

Verbeteractie:

De verbeteractie bestaat uit het opstellen van een BI-strategie. Hiervoor wordt samen opgetrokken met andere Omgevingsdiensten. Het opstellen van deze strategie vraagt om uren en budget. Circa €25K en 300 uur.

Er is een databesturingskader (data governance framework) opgesteld, waarin organisatorische inrichting van informatiegestuurd werken wordt vastgelegd. Dit kader wordt naar verwachting eind 2023 vastgesteld. Hierin zijn rollen, verantwoordelijkheden en bevoegdheden beschreven waarmee de kwaliteit van data en ontwikkeling van informatieproducten wordt gewaarborgd. Naast het databesturingskader voeren we ook een Agile werkmethode in, waarmee vraag en aanbod op het gebied van Business Intelligence/informatieproducten beter op elkaar wordt afgestemd.

Verder wordt gewerkt aan een plan van aanpak, waarbij met behulp van een raamwerk voor strategische sturing, monitoring wordt ontwikkeld waarmee vanuit de belangrijkste dimensies van de organisatie gestuurd gaat worden.

Voldoet de capaciteit voor business-intelligence en het opleidingsbudget aan de gestelde norm van 3%?

Antwoord:

Business-intelligence: ja, wij voldoen aan de norm van minimaal 3fte

Opleidingsbudget: nee, wij voldoen niet aan de norm.

Verbeteractie:

Zie kpi's business-intelligence en opleidingsbudget

Kwaliteitscriteria

Wordt voldaan aan de kwaliteitscriteria (voor alle taken)?

Antwoord:

Nee. Wij gaan ervanuit dat we op organisatieniveau voldoen aan de kwaliteitscriteria maar kunnen dit nog niet aantonen voor alle specifieke deskundigheidsgebieden. We zijn op dit moment bezig met een inhaalslag.

Verbeteractie:

Wij zijn ons bewust van de noodzaak om dit beeld scherp te hebben en we werken er ook hard aan om dit inzichtelijk te krijgen. Daarom wordt er momenteel verder geïnventariseerd via het e-portfolio in Prestatiecoach. Daar moeten de gegevens per medewerker verder worden aangevuld en volledig worden gemaakt. Op basis hiervan wordt een rapportage opgesteld. De uitkomsten hiervan worden dan vertaald in een plan van aanpak(o.a. opleidingsplan). Resultaat hiervan wordt in Q1 van 2024 verwacht.

Op dit moment werken we met de versie 2.2. Dit is ook de geldende set omdat deze van toepassing wordt verklaard door de "kwaliteitsverordening VTH" van de Drentse deelnemers. Versie 2.3 is echter op dit moment actueel en versie 3.0, volledig toegesneden op de omgevingswet, is in ontwikkeling. Verwachte opleverdatum is medio 2024.

Vanaf Q3 2024 gaan we op basis van versie 3.0 organisatiebreed verifiëren of en in welke mate we voldoen aan de kwaliteitscriteria 3.0. Het resultaat hiervan zal wederom vertaald worden in een plan van aanpak/opleidingsplan.

Met de kwaliteitscriteria in de hand, kijken wij bij indiensttreding of nieuwe medewerkers voldoen aan dit niveau en hoe wij deze medewerkers op niveau kunnen brengen. Medewerkers die nog niet voldoen, zoals trainees en instromers, werken onder supervisie van gekwalificeerde medewerkers.

We zetten ons permanent in om aan de kwaliteitseisen te blijven voldoen. Voldoen we niet dan gaan we dit uitleggen (comply or explain). Naast het uitleggen gaan we er middels scholing en supervisie permanent voor zorgdragen dat we in de volle breedte blijven voldoen aan de kwaliteitscriteria.

Indien de kwaliteitscriteria zelf veranderen, zoals nu van versie 2.3 naar 3.0, dan zullen we projectmatig nagaan in hoeverre dit betekenis heeft voor onze compliance.

Continuïteit

Heeft de omgevingsdienst een weerstandratio van minimaal 0,8?

Antwoord:

Nee, de algemene reserve is niet voldoende voor geïdentificeerde risico's en onverwachte operationele tegenvallers. In Drenthe zijn voor alle GR-en financiële kaders opgesteld, waaronder dat de algemene reserve van de GR niet groter mag zijn dan 2,5% van de omzet. Dit heeft tot gevolg dat de weerstandscapaciteit niet voldoende is om alle risico's af te dekken. Ultimo 2022 komen we uit op een ratio van 0,9 (bedrag ad 414k), maar in de meest recente begroting is wel een bedrag van 125K

opgenomen voor onvoorziene uitgaven. We proberen de risico's te minimaliseren door de uitvoerings(-kosten) goed te monitoren en zo realistisch mogelijk te begroten.

- a. Zo ja, wat is de ratio?

De te berekenen ratio komt uit op 0,9, daarmee lijkt te worden voldaan aan de weerstandsratio van 0,8. Echter wanneer de PM-post in de begroting hierbij wordt betrokken dan daalt de weerstandsratio fors. Omdat de PM-post niet in geld is uitgedrukt kan de werkelijke ratio niet worden gegeven.

- b. Zo nee, is expliciet (in de GR of in beleidsregels) vastgelegd dat (bepaalde) risico's worden opgevangen door deelnemers?

In de GR is opgenomen dat indien een exploitatiejaar een nadelig saldo oplevert en de algemene reserve ontoereikend is dat het Algemeen bestuur een plan opstelt ter dekking van het nadelig exploitatiesaldo. De colleges van de deelnemers kunnen hier een zienswijze op indienen.

- c. Zo nee, de dienst voldoet niet aan deze kpi. Opnemen in pva hoe aan weerstandsratio van minimaal 0,8 wordt voldaan dan wel beschrijven hoe vastgelegd gaat worden dat risico's worden opgevangen door de deelnemers.

Nee, de algemene reserve is niet voldoende voor geïdentificeerde risico's en onverwachte operationele tegenvallers. In Drenthe zijn voor alle GR-en financiële kaders opgesteld, waaronder dat de algemene reserve van de GR niet groter mag zijn dan 2,5% van de omzet. Dit heeft tot gevolg dat de weerstandscapaciteit niet voldoende is om alle risico's af te dekken. Alhoewel ultimo 2022 de weerstandsratio uitkomt op 0,9 (bedrag ad 414k), zijn in de begroting 2024 een aantal grote PM-posten bij de risico's opgenomen. Wanneer deze uitgedrukt zouden worden in geld dan daalt de weerstandsratio fors. We proberen de risico's te minimaliseren door de uitvoerings(-kosten) goed te monitoren en zo realistisch mogelijk te begroten.

Verbeteractie:

Bij het weerstandsvermogen gaat het in de mate waarin wij middelen kunnen vrijmaken bij substantiële tegenvallers zonder dat het beleid veranderd moet worden. In de gemeenschappelijke regeling staat dat de deelnemers te allen tijde verantwoordelijk zijn voor verliezen van de gemeenschappelijke regeling RUD. We proberen de risico's te verminderen door een realistisch jaarprogramma en begroting op te stellen. Hiermee verkleinen we de risico's op extra onvoorziene uitgaven. Door de uitvoeringskosten goed te monitoren en tijdig tot bijsturing over te gaan van het programma trachten we het binnen de begroting op te vangen. Daarnaast hanteren we een kleine post onvoorzien om de eerste afwijkingen te kunnen dekken. In de risicoparagraaf van de begroting wordt met behulp van impact- en wegingsfactoren het bedrag bepaald dat beschikbaar moet zijn om risico's op te kunnen vangen. In het IBP wordt verder uitgewerkt hoe we evenwicht verkrijgen om te voorkomen dat we iedere tegenvaller aan het DB/AB moeten voorleggen en anderzijds het voorkomen van een grote reserve. We wachten de uitkomsten hiervan met grote interesse af.

Daarnaast zal het gesprek gevoerd worden met onze deelnemers om een bepaald minimumbedrag op de balans te verkrijgen zodat de RUD in staat is om haar eigen tegenvallers te kunnen opvangen.

Toelichting criteria waaraan wordt voldaan

Congruentie en samenhang werkgebied

8. **Is het werkgebied congruent met het karakter van het werkgebied en de maatschappelijke opgaven?**

- a. Zo ja, waar blijkt dat uit?
- b. Zo nee, welke mogelijkheden zijn er om die congruentie te bereiken (opnemen in pva)?

Antwoord: Ja, het werkgebied is congruent met het karakter van het werkgebied en de maatschappelijke opgave. Dit blijkt uit:

- *Omvang van de dienst is gelijk aan de Provincie Drenthe*
- *Omvang van de dienst is gelijk aan de omvang van de Veiligheidsregio*
- *Het samenhangend gebied Drenthe wordt daarmee bedient door 1 dienst.*
- *Deze uitleg wordt bevestigd door de werkgroep IBP (eindnotitie Robuuste omgevingsdiensten, blz 5)*

Omvang

9. **Hoe groot is de omvang van het regionaal werkprogramma (VTH-uren) (inclusief ketentoezicht), uitgesplitst naar basistaken en milieugerelateerde plustaken en overige plustaken (inclusief overhead)?**

Antwoord: Het jaarprogramma 2023 (uitvoering basistaken en milieuplustaken) geeft het volgende beeld:

- *VTH basistaken (Drentse maat) in totaal 95.858 uur:*
 - *Toezicht en handhaving (57.252 uur)*
 - *Vergunningen (32.151 uur)*
 - *Bodem (6.455 uur)*
- *Milieu gerelateerde plustaken (Niet Drentse maat) 49.749 uur*
- *Administratieve ondersteuning 16.520 uur*
- *Energietoezicht 3.000 uur*
- *Daar bovenop nog circa 10.200 uur voor extra opdrachten gedurende het jaar.*

10. **Voldoet de omvang van de omzet voor basis- en milieugerelateerde plustaken (inclusief overhead) aan de vastgestelde geïndexeerde norm van € 16,5 miljoen?**

- a. Zo ja, wat is de capaciteitsverdeling over de verschillende benodigde functies en is minimaal 80% van de medewerkers in vaste dienst?
- b. Zo nee, zijn er mogelijkheden om aan die omzet te komen door de uitbreiding met milieugerelateerde plustaken door de huidige deelnemers, waarbij de uitgebreide taken voldoen aan de kwaliteitscriteria? Of zijn er mogelijkheden om de capaciteit voor basis- en milieugerelateerde taken op te plussen? Beschrijf dit in het pva. Geef daarbij ook aan welke stappen er worden gezet om 80% van de medewerkers in vaste dienst te krijgen.

Antwoord: De verdeling per team voor het primaire proces is als volgt: vergunningen (32,0 fte), handhaving en toezicht (51,6 fte), juridisch (19,0), bodem (26,1), advies (16,6). In totaal 145,3 fte waarvan via inhuur 16,8 (11,6%). Recente cijfers (mei 2023) zijn voor deze verdeling gebruikt. We hebben voor het primaire proces meer dan 80% van de medewerkers in vaste dienst (88,4%).

Antwoord: ja, de reguliere deelnemersbijdrage bedraagt € 19 miljoen (begrotingswijziging 2023). De gestelde norm is dat de begroting minimaal €16,5 miljoen bedraagt voor de uitvoering van de basistaken en de milieuplustaken. Aan deze wordt voldaan.

Continuïteit

11. Zijn er i.v.m. het efficiënter kunnen werken (o.a. door robuustere overhead) mogelijkheden voor de uitbreiding met niet-milieugerelateerde plustaken, waarbij de uitgebreide taken voldoen aan de kwaliteitscriteria?

Antwoord: De gemeenschappelijke regeling voorziet in de mogelijkheid om facultatieve taken onder te brengen bij de RUD Drenthe. Deze mogelijkheid is dus aanwezig. Hier is op dit moment echter geen gebruik van gemaakt. Een facultatieve taak zou bijvoorbeeld het onderbrengen van de bouwtaak of de uitvoering van de natuurtoets kunnen zijn.

12. Welke afspraken zijn gemaakt in de gemeenschappelijke regeling over het terugnemen van (milieugerelateerde)plustaken?

Antwoord: In de GR is de afspraak gemaakt dat milieutaken niet teruggenomen kunnen worden, alleen facultatieve taken. Bij de RUD Drenthe zijn geen (niet milieu gerelateerde) facultatieve taken ingebracht. In de gemeenschappelijke regeling RUD Drenthe is vastgelegd dat alle deelnemers in Drenthe (hetzelfde) uniforme milieutakenpakket inbrengen bij de dienst. De gemeenschappelijke regeling voorziet niet in de mogelijkheid om op individuele basis milieutaken terug te nemen. Naast deze verplicht in te brengen taken is er ook de mogelijkheid om facultatieve taken, anders dan milieutaken in te brengen. Van deze mogelijkheid wordt geen gebruik gemaakt. Facultatieve taken kunnen wel teruggenomen worden. Zie hiervoor de volgende passages uit de GR RUD Drenthe:

Artikel 3 Taken

- De taken van de Regionale Uitvoeringsdienst betreffen
 - Alle milieuvergunningverlening;
 - Alle milieumeldingen;
 - Alle milieutoezicht en handhaving;
 - Alle bodemtaken;
 - Alle milieuspecialismen.
- Naast de taken op het gebied van toezicht, handhaving en vergunningverlening behoren tot het takenpakket van de Regionale Uitvoeringsdienst ook coördinerende, afstemmende en adviserende taken die voor de deelnemers tezamen worden verricht.
- Voor andere dan de in lid 1 bedoelde taken is een unaniem besluit van het algemeen bestuur nodig. Dit geldt niet voor bij of krachtens wettelijk voorschrift aan omgevingsdiensten opgelegde taken.
- De Regionale Uitvoeringsdienst stelt een productencatalogus op en stelt telkens tijdig voor het uitvoeringsjaar een jaarprogramma op.
- De Regionale Uitvoeringsdienst kan voor de uitoefening van taken gebruik maken van personeel van deelnemers op nader overeen te komen voorwaarden.

Artikel 4 Facultatieve taken

- Het algemeen bestuur kan besluiten dat de Regionale Uitvoeringsdienst werkzaamheden ten behoeve van derden kan verrichten, indien deze werkzaamheden niet strijdig zijn met de taken vermeld onder artikel 3, indien deze die werkzaamheden niet verdringen en indien daar tenminste een kostendekkend tarief voor in rekening gebracht wordt.
- De Regionale Uitvoeringsdienst kan andere werkzaamheden dan vermeld onder artikel 3 ten behoeve van de deelnemers verrichten indien deze die werkzaamheden niet verdringen en indien daar tenminste een kostendekkend tarief voor in rekening gebracht wordt.

Artikel 32 Beëindiging taken

- Een deelnemer kan het afnemen van facultatieve taken als genoemd in artikel 4, lid 2 van deze regeling beëindigen. Dit geschiedt wanneer meer dan de helft van de leden van het algemeen bestuur instemt met de afwikkeling van de financiële en organisatorische gevolgen hiervan.
- Indien een deelnemer geen facultatieve taken meer wil afnemen, zal in het kader van de in het eerste lid bedoelde afwikkeling van de financiële gevolgen daarvan een toewijzing van personeel aan deze deelnemer plaatsvinden en zal er een compensatie verschuldigd zijn voor de overige rechten en verplichtingen als de Regionale Uitvoeringsdienst voor die taken personeel en/of daarvoor verplichtingen heeft aangegaan. De hoogte van compensatie wordt nader bepaald door het algemeen bestuur.
- De hoeveelheid toe te wijzen personeel wordt bepaald op basis van de begroting over het jaar voorafgaand aan het jaar van uittrekking.
- Beëindiging van het afnemen van facultatieve taken kan slechts plaatsvinden met ingang van 1 januari van het jaar, volgende op dat waarin het algemeen bestuur met de beëindiging instemt.

13. **Zijn deze afspraken toereikend om ook bij terugname robuust te kunnen blijven?**
- Zo ja, waar blijkt dat uit?
 - Zo nee, wat moet er worden geregeld om ook bij terugname robuust te kunnen blijven (opnemen in pva)?

Antwoord: Alle deelnemers hebben het volledige milieutakenpakket ingebracht. Dit zijn taken die niet individueel teruggenomen kunnen worden, hierover zijn afspraken vastgelegd in de GR.

De omgevingsdienst brengt, conform de voorschriften uit de BBV, bij de begroting en de jaarrekening het weerstandsvermogen in beeld. Doel van het weerstandsvermogen is om afdoende algemene reserve te hebben voor geïdentificeerde risico's en onverwachte operationele tegenvallers. Er vindt jaarlijks een actualisatie van de bepaling van het weerstandsvermogen plaats, op basis van een actuele risicobeoordeling. Daarbij wordt ook de mogelijke financiële impact van risico's wordt geactualiseerd.

15. **Als robuustheid niet te bereiken is met uitbreiding van taken of opplussen van capaciteit, welke mogelijkheden voor fusies zijn er gelet op het voldoen aan de omzetnorm voor basis- en milieugerelateerde plustaken en de vereiste congruentie met het werkgebied? Uitleggen in pva wat de af/overwegingen in dit kader zijn geweest m.n. m.b.t. de congruentie.**

Antwoord: Het verbeterplan is erop gericht om te voldoen aan alle robuustheidscriteria. Zoals ook uit de eindnotitie robuuste omgevingsdiensten naar voren komt zijn KPI 1 en 6 daarvoor cruciale indicatoren. In de notitie wordt op bladzijde 6 bevestigd dat er in het landschap van omgevingsdiensten naar het oordeel van de werkgroep niets hoeft te veranderen in de provincies Drenthe, Friesland en Groningen. Wij onderschrijven deze stelling.

16. **Zijn daar al (oriënterende) gesprekken over gevoerd? Graag uitkomsten opnemen in het pva.**

Antwoord: Nee, hier zijn geen oriënterende gesprekken over gevoerd omdat de noodzaak hiervoor niet aanwezig is.

17. **Wordt met de beoogde fusie voldaan aan alle randvoorwaarden en genormeerde kpi's voor robuustheid?**

- Zo ja, vul een gecombineerd toetsingskader in.
- Zo nee, beschrijf welke andere mogelijkheden er zijn om aan de robuustheidscriteria te kunnen voldoen.

Antwoord: De RUD Drenthe gaat zelfstandig voldoen aan de robuustheidscriteria, van een fusie (om hieraan te kunnen voldoen) is geen sprake.